

Συγχώρεση. Η «πάλη» με τον Θεό. Η δύναμη της νηστείας

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας](#)

Συγχώρεση

Ο Σταυρός ήταν «προεγνωσμένον» στην προαιώνια Βουλή, επομένως, τρόπον τινά ο Θεός μας είχε ήδη συγχωρήσει πριν την πτώση. Πήρε το ρίσκο της δημιουργίας, για το οποίο μιλάει ο Γέροντας Σωφρόνιος, διότι σκοπός Του «από καταβολής κόσμου» ήταν η σωτηρία μας. Και αν ο Κύριος δεν είχε προφέρει πάνω στον Σταυρό τα λόγια, «Πάτερ, άφες αυτοίς· ου γαρ οίδασι τι ποιούσι» (Λκ. 23,34), δεν θα μπορούσαμε να μετανοήσουμε, ούτε να βρούμε συγχώρεση.

Είναι ο ενεργός λόγος Του που δίνει στη μετάνοιά μας τον καρπό της συγχωρέσεως. Ο λόγος του Κυρίου προφέρθηκε μία φορά και παραμένει για πάντα, και αυτό είναι το θαύμα της συγχωρέσεως. Ομοίως, ο Κύριος είπε μία φορά: «λάβετε φάγετε· τούτό εστι το σώμά μου» (Ματθ. 26,26, Μαρκ. 14,22), αλλά κάθε φορά που επαναλαμβάνουμε την πράξη αυτή, εκπληρώνοντας την εντολή Του,

(«τούτο ποιείτε εις την εμήν ανάμνησιν», Λκ. 22,19), γίνεται και πάλι πραγματικότητα. Αν δεν μεταλαβαίναμε το Σώμα και το Αίμα Του και δεν επαναλαμβάνουμε τους λόγους αυτούς, εκπληρώνοντας την εντολή που ενεργοποιείται και πάλι, το Ιερό Μυστήριο της Ευχαριστίας θα ήταν αδύνατο. Αν δεν συγχωρούμε, αλλά κρατούμε μνησικακία ή δυσαρέσκεια προς τον αδελφό, δεν μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι και δεν θα έχουμε κανένα όφελος από τη Σαρακοστή. Αντίθετα, θα παραμείνουμε εκτός της χάριτος της ιερής αυτής περιόδου. Όντως, δεν μπορούμε να συγχωρήσουμε χωρίς τη βοήθεια του Θεού, αλλά εφόσον μας ενέτειλε να συγχωρούμε, η επιθυμία και η βοήθειά Του έχουν ήδη εκφραστεί εναργώς και το μόνο που μένει είναι να το εφαρμόσουμε.

Ερώτηση: Εφόσον ο Χριστός είπε πάνω στον Σταυρό, «Πάτερ, άφες αυτοίς· ου γαρ οίδασι τι ποιούσι», σημαίνει ότι μπορούμε να συγχωρήσουμε πραγματικά μόνο πάνω στον Σταυρό;

Αρχιμ. Ζαχαρίας: Ναι, βεβαίως. Σε κάθε περίπτωση, είμαστε πάντοτε μαθητές του Σταυρού, αφού προσπαθούμε να ακολουθήσουμε τον Κύριο. «Ει τις θέλει οπίσω μου ελθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού και ακολουθείτω μοι» (Ματθ. 16,24, κ.α.). Ήδη, το να αδικείσαι και να συγχωρείς είναι μια σταύρωση του νου και της καρδιάς. Η ουσία του Σταυρού είναι το θέλημα του Θεού για τη σωτηρία μας, το οποίο εκπλήρωσε ο Υιός του Θεού: ήλθε, έπαθε και πέθανε για μας πάνω στον Σταυρό. Τον ίδιο τύπο βλέπουμε και στη ζωή μας: όποτε δεχόμαστε οποιαδήποτε εντολή του Θεού και προσπαθούμε να την εκπληρώσουμε, μμούμαστε στο μυστήριο του Σταυρού και της Αναστάσεώς Του, δια του οποίου λαμβάνουμε την άφεση των αμαρτιών και τη χαρά της σωτηρίας. Η δύναμη της Λειτουργίας έγκειται στο ότι συναγόμεθα στον ναό για να εκπληρώσουμε την εντολή Του, την επιθυμία Του, και επειδή το κάνουμε αυτό λαμβάνουμε τη χάρη της σωτηρίας. Η αρετή της υπακοής έχει τέτοια ισχύ στον μοναχισμό, διότι είναι ένας πολύ συγκεκριμένος τρόπος να παραμένουμε συνεχώς στο πνεύμα της εντολής που μας έδωσε ο κατά Θεόν Πατέρας μας, με πολύ συγκεκριμένο και προσωπικό τρόπο.

Ερώτηση: Η συγχώρηση των άλλων μας καθιστά όμοιους με τον Θεό;

Αρχιμ. Ζαχαρίας: Όταν συγχωράμε μιμούμαστε τον ίδιο τον Θεό, που έδειξε την αγαθότητά Του πάνω στον Σταυρό λέγοντας, «Πάτερ, άφες αυτοίς, ου γαρ οίδασιν τι ποιούσιν» (Λκ. 23:34). Όταν συγχωράμε γινόμαστε όμοιοι με τον Θεό, και επομένως θα μπορούμε να ζήσουμε μαζί Του, να συμμορφωθούμε με το πνεύμα Του για όλους τους αιώνες. Η συγχώρηση μας κάνει «σύμμορφους» του πνεύματος της ταπεινώσεώς Του. Πως να είμαστε δίκαιοι για όλη την αιωνιότητα, αν δεν δεχθούμε μέσα μας το ίδιο πνεύμα, την ίδια διάθεση, «χαριζόμενοι αλλήλοις, καθώς και ο Χριστός εχαρίσατο τη Εκκλησία» (πρβλ. Εφεσ. 4,32, Κολ. 3,13). «Και ημείς πνεύμα Χριστού έχομεν», λέει ο απόστολος Παύλος (βλ. Α' Κορ. 2,16). Ο Παύλος είναι ο πιο θαυμαστός από όλους τους Αποστόλους, διότι δεν ήταν ποτέ στη συντροφιά του Χριστού, μια φορά Τον είδε για δευτερόλεπτα στην αρπαγή του και επέστρεψε από αυτή την αρπαγή με όλο τον Χριστό μέσα του. Κατείχε πλέον τη γνώση όλου του μυστηρίου του Θεού. Για μένα ο Παύλος είναι το θαύμα του Θεού. Δεν ήταν ποτέ μαθητής του Κυρίου και όμως σε μια στιγμή έγινε ο πρώτος και ο μοναδικός, μπροστά στον οποίον ταπεινώθηκε ακόμα και ο Πέτρος, ο μέγας Απόστολος, του οποίου η σκιά θεράπευε.

Ερώτηση: Τι σημαίνει να ανήκεις στον Θεό για πάντα σε αυτή τη ζωή;

Αρχιμ. Ζαχαρίας: Σημαίνει να έχουμε τον λόγο Του ζωντανό μέσα μας· «Ο λόγος του Χριστού ενοικείτω εν υμίν πλουσίως» (Κολ. 3,16). Τότε ο λόγος αυτός βάζει τη σφραγίδα του πάνω μας. «Δια τους λόγους των χειλέων σου εγώ εφύλαξα οδούς σκληράς» (βλ. Ψαλμ. 16,4). Αν θυμόμασταν μόνο αυτό τον στίχο στη ζωή μας, δεν θα αμαρτάναμε ποτέ. Όταν ο λόγος του Θεού κυβερνά τη ζωή μας, Του ανήκουμε πλήρως, διότι ο λόγος Του είναι η έκφραση της προαιώνιας Βουλής Του, του προαιώνιου σκοπού Του για τη σωτηρία μας. Στην αρχή της πνευματικής μας ζωής, είναι εύκολο να βασιζόμαστε πάνω στον λόγο του Θεού: μόλις τον ακούσουμε και τον δεχθούμε, η καρδιά μας ανοίγει και αρχίζουμε να βιώνουμε τη χάρη της σωτηρίας. Όλα αυτά μας δίνονται με τον λόγο του Θεού. Ο Κύριος είναι ο Σπορέας που σπέρνει τον λόγο Του στην καρδιά μας και αν ο σπόρος Του βρει γη αγαθή, δηλαδή μια καρδιά που θα ενστερνισθεί τις εντολές Του, τότε θα φέρει καρπό.

Η «πάλη» με τον Θεό

Ερώτηση: Ο Πατέρας «την κρίσιν πάσαν δέδωκεν τω Υιώ». Πως συμβαδίζει αυτό με την Αγία Τριάδα;

Αρχιμ. Ζαχαρίας: Ο Χριστός έλαβε πάσαν κρίσιν διότι είναι ο Υιός του ανθρώπου: ταπεινώθηκε, έλαβε μορφή ανθρώπου και εκπλήρωσε όλες τις εντολές του Θεού στην ανθρώπινη φύση Του. Όταν προσευχήθηκε με δάκρυα στη Γεσθημανή, προσέφερε θυσία για την απολύτρωσή μας στην ανθρώπινη φύση Του με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος. Άρα, εκείνο που μας κρίνει είναι η ανθρώπινη φύση του Χριστού. Ο Κύριος μπορεί να κρίνει τον κόσμο, διότι έσωσε τον κόσμο με την ανθρώπινη φύση Του και έδωσε υπόδειγμα της τελειότητας του Πατρός. Γι' αυτό μπορεί να πει «ακολουθείτε μοι, υπόδειγμα γαρ δέδωκα υμίν» (βλ. Ιω. 13,15). Ακολουθώντας Τον, κρινόμαστε «εν δόξη» και λαμβάνουμε στεφάνι σωτηρίας, ενώ όταν δεν Τον ακολουθούμε, κρινόμαστε ως εκπεπτωκότες εκτός της σωτηρίας Του.

Ο Γέροντας Σωφρόνιος πάλευε με τον Θεό λέγοντας, «Πως δύνασαι να με κρίνεις, Συ ει ο τέλειος Θεός ο εν τοις ουρανοίς και εγώ ένα αδύναμο πρόσωπο που πάσχει με τόσο πόνο σε αυτή την πρόσκαιρη ζωή;». Και ο Κύριος του απάντησε: «Εσύ απέθανες για τον κόσμο;» Ο Θεός στον Οποίο απευθυνόταν ο Γέροντας Σωφρόνιος, αποκρίθηκε ως ο Εσταυρωμένος. Αυτή είναι η κρίση Του. Είναι Κριτής, διότι έζησε αναμάρτητα σύμφωνα με τις εντολές του Θεού και απέθανε για εμάς. Μετά την Ανάσταση, Του δόθηκε «πάσα εξουσία εν ουρανών και επί της γης». Σε τέτοιες στιγμές άκρας ταπεινώσεως και απογνώσεως, οι Άγιοι μιλούν στον Θεό από τα βάθη της καρδιάς τους και μπορούν να λάβουν τέτοιες απαντήσεις, τέτοια σύντομα ρητά που γίνονται ορόσημα στη ζωή τους. Τότε είναι που διευρύνεται η

συνείδησή τους και πλαταίνει η καρδιά τους, ενώ ο νους τους φωτίζεται.

Ερώτηση: Σαν να παραπονιέται ο Γέροντας Σωφρόνιος στον Θεό.

Αρχιμ. Ζαχαρίας: Ναι, διότι έπασχε. Είχε μια τάση στη ζωή του να «παλεύει» με τον Θεό, ωστόσο έλεγε: «Ο Θεός πάντα με καταίσχυνε με τις απαντήσεις και τις νουθεσίες Του». Ο Γέροντας Σωφρόνιος μπορούσε να μιλάει με τον τρόπο αυτό διότι ήταν έτοιμος να πεθάνει για τον Κύριο και πάλευε μαζί Του στεκόμενος στο κατώφλι του θανάτου. Ένας τέτοιος άνθρωπος δεν μπορεί να χαθεί, επειδή ο Θεός τον δέχεται ως φίλο Του, ως ίσο Του. Όλοι οι Άγιοι λαμβάνουν χάρη μετά από τέτοιες τολμηρές στιγμές στη ζωή τους, όταν φθάνουν στο κατώφλι του θανάτου ή αποφασίζουν και να το υπερβούν ακόμη, και βρίσκονται ξαφνικά στη Βασιλεία του Θεού. Επίσης, όταν ο Γέροντας Σωφρόνιος έλεγε «είμαι τόσο αδύναμος, πως μπορείς να με κρίνεις;», μεσίτευε για όλη την ανθρωπότητα, όχι μόνο για τον εαυτό του. Κατά κάποιον τρόπο, πάλευε με τον Θεό για όλη την οικουμένη.

Πάντα θαυμάζω στους Αγίους την ανδρεία αυτή επιθυμία να έρθουν κοντά στον Θεό και να Τον γνωρίσουν, αγνοώντας ακόμη και την απειλή του θανάτου. Αυτό σημαίνει ότι η πίστη και η αγάπη τους για τον Θεό είναι ισχυρότερη από τον θάνατο που τους απειλεί, ότι έχουν ήδη καθορίσει τον εαυτό τους για την αιωνιότητα, όπως λέει ο Γέροντας Σωφρόνιος. Είναι απίστευτο. Αυτός είναι ο

Χριστιανισμός. Δυστυχώς, δεν γνωρίζουμε τον αληθινό Χριστιανισμό. Όπως είπε ο άγιος Ανδρέας της Κρήτης σε μια από τις ομιλίες του, ο Θεός οδηγεί τους Αγίους Του μέχρι το κατώφλι του θανάτου, όχι για να χαθούν, αλλά για να γνωρίσουν πλήρως το μυστήριο του Χριστού, όλη την οδό Του προς τα κάτω που φθάνει ακόμη και στον άδη για να γνωρίσουν το totusChristus, τον όλο Χριστό. Σε τέτοιες στιγμές μαθαίνουμε αληθινή θεολογία, όταν στεκόμαστε ενώπιον του Θεού και αποφασίζουμε να πορευθούμε μέχρι τέλους. Τότε ο Θεός ανοίγει τον νου και την καρδιά μας να γνωρίσουμε κάποια καινούρια διάσταση του μυστηρίου Του. Με τέτοιες εμπειρίες, φθάνοντας, ακόμη και υπερβαίνοντας το κατώφλι του θανάτου, οι Άγιοι κατανόησαν τη ζωή του Χριστού και την προσευχή Του στη Γεθσημανή. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να κατανοήσουμε το Ευαγγέλιο, το οποίο μιλάει μόνο για τον θάνατο που έσωσε από θάνατο, για τον θάνατο και την Ανάσταση του Χριστού, που μας έσωσε από τον θάνατο της αμαρτίας και μας άνοιξε την οδό προς την αιώνια ζωή.

Η δύναμη της νηστείας

Μας εντέλλεται να ακολουθήσουμε τον Χριστό μέχρι θανάτου. Και όταν γευθούμε κάποια νέκρωση για χάρη της εντολής Του, λαμβάνουμε τέτοια χάρη που γεμίζει τα πάντα, διεγείρει όλη μας τη ζωή. Καλούμαστε να αναγεννηθούμε. Με την τήρηση των εντολών εισέρχεται και η δύναμη του μυστηρίου του Σταυρού στη ζωή μας. Γι' αυτό λέμε ότι η Σαρακοστή είναι διεγερμένη από τη χάρη του Θεού. Η δύναμη της Σαρακοστής έγκειται στη μεγαλύτερη εντολή της διδασκαλίας του Χριστού: να πεθάνουμε για τον κόσμο τούτο. Η γεύση αυτή θανάτου για τον κόσμο είναι ζωή για τον Διδάσκαλο που δίνει την εντολή. Η Μεγάλη Σαρακοστή διεγείρεται από τη χάρη του Θεού, διότι εμπνέεται από τη μεγαλύτερη εντολή. Ας μην ξεχνάμε ότι ο Θεός φανέρωσε την αγάπη Του, το περιεχόμενο της υποστάσεώς Του, όταν μας αγάπησε εις τέλος, ενώ ο άνθρωπος φανερώνει το περιεχόμενο της πραγματοποιημένης του υποστάσεως όταν αγαπάει τον Χριστό μέχρι αυτομίσους. Στην πραγματικότητα, η Μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι μια περίοδος που μας δίνεται για να εξασκήσουμε αυτομίσος.

Όσοι ζουν σωστά τη Μεγάλη Σαρακοστή, αισθάνονται τη δύναμη αυτή. Ο Κύριος λέει, «εάν μη ο κόκκος του σίτου πεσών εις την γην αποθάνη, αυτός μόνος μένει· εάν δε αποθάνη, πολύν καρπόν φέρει» (Ιω. 12,24). Η νέκρωση του Κυρίου Ιησού προσδιορίζει το μέγεθος και την ποιότητα της μέλλουσας αναστάσεώς μας, διότι αγωνιζόμαστε για «κρείττονα ανάστασιν» (Εβρ. 11,35). Επομένως, μην εκπλαγείτε, αν νιώσετε αδυναμία και κάποια νέκρωση, αυτό πρέπει να συμβεί, ειδικά την πρώτη εβδομάδα, που για τρεις ημέρες δεν λαμβάνουμε τροφή. Είναι μεγάλο μάθημα. Η νηστεία δεν είναι κάτι το ουδέτερο. Στην κατάσταση αυτή

αδυνατούμε να κάνουμε πολλά, αλλά προσευχόμαστε με ησυχία και πολλή ειρήνη. Μπορεί να μην προσευχηθούμε όσο συνήθως, μπορεί να μην έχουμε άφθονα δάκρυα ή να μην κάνουμε τόσες μετάνοιες όπως κανονικά. Αισθανόμαστε ότι δεν έχουμε ενέργεια, δεν μπορούμε να σταθούμε όρθιοι στην προσευχή για πολλή ώρα, αλλά επικαλούμαστε με ησυχία το Όνομα του Χριστού και κάθε επίκληση έχει τόση δύναμη που ελκύει ένα κύμα χάριτος. Παρόλη τη νέκρωση, σε κάθε επίκληση πνέει μέσα μας και ένα κύμα χάριτος. Βαστάζουμε τη νέκρωση του Χριστού, και συνεπώς η ζωή Του εισέρχεται κύμα-κύμα μέσα μας. Άρα η νέκρωση του σώματος λόγω της νηστείας συμβαδίζει με τη δυνατή επίκληση του Ονόματος του Χριστού και περιέχει μέσα της τον σπόρο της αναστάσεως, τον σπόρο της αφθαρσίας, που είναι φανερό στη δύναμη της προσευχής από την οποία προέρχεται. Το φαινόμενο αυτό δείχνει τη δύναμη της Μεγάλης Σαρακοστής και φανερώνει πως η ατμόσφαιρα της Σαρακοστής είναι διεγερμένη από τη χάρη του Θεού.

<https://bit.ly/3tvAUgn>